Vijfde Jaargang, Nummer 13 Verschijnt maandeliks 8 Julie 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

INTERŜANĜE

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Adm. Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro No. 144698. Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 0,75 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0,05 per eksemplaar. Oplaag 3300 eksemplaren.

NE EKSTER LA ORGANIZO!

La esperanto-movado estas vastega kampo, sur kiu ĉiu laboranto povas trovi sian taskon. Plenumi laŭdezire ne eblas; la laborantoj trovas ĉe ĉiu paŝo ion, kio postulas ilian plenan atenton. Estas la internaciaj kaj naciaj organizoj, kiuj, ĉiu sur sia tereno, sisteme aranĝas la laboron laŭpove. Plifortigo de tiuj instancoj signifas pli intensan laboron. Por tio ili klopodas pligrandigi siajn anarojn kaj la armetojn de la laborantoj. En la kadro de tiuj organizoj plej efike oni povas agadi, ĉar kunigitaj fortoj sisteme aplikataj alportas potencon.
Ankaŭ en nia Federacio, same kiel en la aliaj naciaj Esp.-organizoj, oni havas multajn dezirojn, kiuj nuntempe ne estas realigeblaj. Tial ni ĝojas, kiam niaj anoj anoncas sin por iu laboro en la kadro de nia Federacio, por la disvastigo de Esperanto. Nia pligrandiĝanta Federacio necesigas organizajn aranĝojn, kiujn ni nur pene povas fari. Estas kompreneble, ke ni ankaŭ turnadas nian atenton al la malgrandaj sekcioj kaj al la ĝeneralaj membroj. Precipe al ĉi lastaj, ĉar ili ja estas esperanto-baciloj, kiuj devas fari la infektan laboron en siaj regionoj. Gravan taskon tiurilate havas niaj provincaj distriktoj.
Tio estas komprenita ne nur de ni, sed ankaŭ de aliaj instancoj kaj personoj. Tia inklino ekz. en la nordo de Nord-Holando kondukis al la fondo de grupo kiu staras tamen ekster la organizoj kaj havas la celon kunigi la memstarajn esperantistojn en tiu regiono, rekrutigante ilin el ĉiuj tendencoj. Tiu neŭtrala grupo aranĝas renkontiĝojn, konferencojn, ktp, por doni al tiuj memstaraj esperantistoj okazon spertigi sin en Esperanto. Sen plu, celo, kiu meritus atenton kaj subtenon. Apartenas ja al taskoj de la organizoj plenumi tion. Ni do povus supozi, ke la anoj, kiuj povas kaj volas labori por tio, turnas sin al la estraro de sia organizo por prezenti tion, por tiel kunhelpi en la organizaj laboroj, kiujn ja ne povas plenumi nur la estraro. En tiaj okazoj, se kunlaboro de diversaj organizoj eblas kaj la diverstendencaj anoj volas kunlabori por tio, tiam oni klopodu efektivigi tion. Tiel ĝi povas estis laŭdinda klopodo.
Tia ĝi povas esti, sed la t.n. neŭtrala grupo de memstaraj esperantistoj, kiu nomiĝas „Norda Stelo" kaj laŭ sia publikigo laboras en la norda parto de Nord-Holando kaj en kiu kunlaboras anoj de diversaj organizoj, ne estas tia. Ĝi estas memstara sendependa grupo, kiu ne laboras en la kadro de niaj landaj organizoj kaj sekve montras tutan nekomprenon pri la gravo de la ekzistado kaj plifortiĝo de la landaj organizoj. Ĝi aranĝis jam kunvenojn en 4 diversaj lokoj. En 3 el tiuj lokoj, troviĝas jam esperantistaj grupoj (ankaŭ sekcioj de nia Federacio), sed montriĝis, ke ili eĉ en sia propagando evitas eĉ aludi pri la landaj organizoj, la propagando, kiu cetere kompreneble estas poresperanta (laŭ la nomo) direktas sin precipe al tia grupo mem.

Ni starigis la provincajn distriktojn kiuj devas plenumi tiun laboron laŭ organiza maniero en la kadro de nia Federacio. Ni do ĝojas, kiam niaj anoj sin anoncas por tiu laboro, grava propagandvalora flanko. Sed, kiam tiuj anoj sin kunigas en sendependajn grupetojn, tiam la laboroj de la por tiuj celoj starigitaj distriktoj suferas pro tio.
Tiuj anoj ne laboras por la Federacio sed male konkurence laboras kontraŭ ĝi, tiel ignorante sian propran organizon kaj sekve, detruante la organizan potencon de sia asocio. Imagu, kia ĥaoso, se en la tuta lando stariĝus tiaj sendependaj, neŭtralaj grupetoj. Ĉu oni opinias, ke tio favoras nian movadon?
Ĉiuj esperantistoj estas akceptataj de „Norda Stelo" sen la kondiĉo ke oni estu ano de iu landa esp.-organizo; sekve ĝiaj anoj ne plu estas tiel instigataj al starigo de sekcio aŭ sekcioj en la kadro de la landa esp.-asocio. Tiel grupoj, kiel la „Norda Stelo" malhelpas nian movadon. Niaj anoj komprenu kaj agu laŭ tio. Laboru en la kadro de nia organizo, plifortigu ĝin kaj tiel vi celkonscie efektivigu nian celon. Se vi volas labori, propagandadi, konstrui,.... bonege, sed en la kadro de la organizo; en la Federacio, kun la Federacio kaj per la Federacio: *ne ekster ĝi!*
Daŭra sukceso nur estas ebla per ĉiam pli kreskanta organizo, kiu ne ekzistas sole por plezurigi kaj distri siajn anojn sed havas multajn pli seriozajn taskojn plenumeblajn. Tion oni pripensu. La ŝultroj sub la distrikta aparato.

A. V.

Resono el Soc. Dem. Kampo.

Leginte la ĉefartikolon en la lasta LE mi sentas bezonon, esprimi mian opinion en nur kelkaj linioj. Laŭ mi via vidpunkto estas ĝusta. La soc. dem. esp. neniel faru ion saman, pri kio ni riproĉas Moskvoanojn. Tutprava vi estas, parolante pri la „plezuro", kiun ni jam ĝuis rilate la naciemulojn en diversaj Internacioj!
Enpense mi nun jam vidas vian mirigitan vizaĝon. Jen strangaĵo! Ĝis nun li ne aliĝis kaj tamen pledas la SAT-starpunkton! Pro tio la jena klarigo, se vi volas: senkulpigo. Antaŭ ol mi esperantistiĝis, *Sennaciismo* estis ideo, al mi, *inter*naciulo, tute fremda.
Mi ne apartenas al tiaj homoj, kiaj pro ia nova ideo tuj ekflamiĝas kaj.... same baldaŭ estingiĝas kiel pajlofajreto. Kiom ofte tio okazas, ĉu ne vere? Mi bezonas kvazaŭ kelkan tempon por maturiĝi; poste mi akceptas aŭ malakceptas la novon. Iom post iom mi sentis min „venkito" de kdo Lanti.

Tiam eksplodis kaj ankoraŭ nun daŭradas la terura krizo, kiu finance malhelpas min aliĝi al SAT.
Vi certe kredos min, ke mi ne serĉas pretekston. Do, ĝis tempo pli favora!

B. N.

★

ALIA VOĈO.

Vizitis min sampartiano, mezaĝulo, fajra kaj multjara batalanto en la soc. dem. partio. — Mi ne estas tia, ke mi malhonorvorte parolos pri ĉio kio okazis ĉe ni kaj eĝe malŝatas la metodon de multaj el tiuj kiuj, forlasinte sian partion kiu estis parto de sia vivo, superŝutas ĝin per koto. Ĉar la partio estas por mi tro signifa. Sed perdiĝis en ĝi multe da idealismo, kiun mi plenĝoje retrovis en la laborista esperantomovado. Kaj konstatante la veran malforton de la Internacioj, mi volonte subskribas la kritikajn vortojn dediĉitajn en LE al la starigo de Internacio de Socialistaj Esperantistoj.
Ni ne suriru tiun vojon kaj evitu alies erarojn. — Tion li diris.

Esperanto-kongres te Keulen.

In de bladen der Arbeiderspers vonden we het onderstaande berichtje.

In de „Arnhemsche Courant" verscheen een in het Esperanto gestelde uitvoerige oproep van Ed. Stettler, waarin deze aanspoort het Esperanto-kongres in Keulen bij te wonen. Op de dierbaarste wijze wordt zelfs naar Joods bezoek uit het buitenland gehengeld en hun een ongestoord verblijf belooid. Daartoe is o. a. de uitspraak van de bekende jood Kersch aangehaald, een uitspraak echter, die afgedwongen of door vrees voor molestatie ingegeven moet zijn.
Ieder weet immers, dat, zelfs al wilde de anti-semitiese duitse regering het niet, de aan alle tucht ontsnapte nazi-benden buitenlanders en zeker joden te Keulen zouden lastig vallen, zoals zij te München in strijd met het uitdrukkelike regeringsstandpunt het katoliek kongres uiteengeranseld hebben.
In Duitsland is het tans in de hoogste mate onveilig. Wegblijven is het parool.

Men doet er echter goed aan overal te doen uitkomen, dat het bedoelde kongres het jubileumkongres der neutrale esperantisten is. In de neutrale beweging bevinden zich wel vele joden en ook „marxisten" maar van een protest daartegen van die kant hoorden we nog niet. Aldus bestaat men het om in Hitler-land de grote, eminente joodse auteur van het Esperanto te huldigen.

Al Bouwende

de 74ste afdeling.

Distrikt Rotterdam wil niet achter blijven bij Amsterdam en richtte zijn 7e afdeling op met 18 leden, voortkomende uit het Instituut voor Arb. Ontwikkeling. Dit is de 74e afdeling der Federatie. Het bestuur wordt gevormd door kdo F. de Regt, voorz.; kdo A. G. Snel, penningm.; kdo J. F. W. Snel, sekr., 2e Gijsingstr 56 b (W.)
En nu naar afd. 75. Waar?

OPGELET!

Deelnemers betoging 30 Julie

Onze Antwerpse afdeling belegt op Zaterdag 29 Julie een „interfratiĝvespero" voor de deelnemers-esperantisten aan de grote demonstratie op 30 Julie in Antwerpen. Allen die reeds op 29 Julie komen zijn welkom.
Nadere mededelingen volgen.

ONZE PERSDIENST.

Voor zover ons bekend, verscheen in de maand April van dit jaar in de hieronder vermelde bladen het volgende:
Een regelmatige Esp. rubriek in: Alg. Marine Weekblad, De Fakkel, Het Hoornsche Hop, Laakkwartier, Rott. Dagblad en De Fabrieksarbeider.
Berichten van onze persdienst in: Dordrechtsche Courant, De Fakkel, Het Hoornsche Hop, Rott. Dagblad, Het Volk en Volksonderwijs.
Een Esp. kursus in: Alg. Marine Weekblad, Arbeiders Toerisme (België), It Forbân (fries tijdschrift) en Proletarische Vrouw.
Bovendien verschenen propaganda-artiekelen, verslagen en berichten over Esp. in: A'dam-Oost, De Arbeider, Arbeiders Toerisme, De Jonge Fabrieksarbeider, N. Hoornsche Courant, De Fakkel, Onze Strijd, N. Rott. Courant, De Goede Tempelier, Schiedamsche Courant, De Vacature, Vlissingsche Courant, Het Volk, Volksblad, Vooruit (België), Voorwaarts en De Zeister Courant.
Aangezien wij menen, dat ook nog in andere organen dan de hierboven genoemde van tijd tot tijd artiekelen en berichten over Esp. verschijnen, verzoeken wij onze perantoj daaraan hun biezondere aandacht te schenken. De gepubliseerde artiekelen of berichten zende men naar ons sekretariaat met duidelike vermelding van de naam van het orgaan en datum van verschijning. Een en ander dient ter bevordering van een meer vollediger statistiek.

HET VUILNISVAT.

Reeds vroeger konden we konstateren, dat in het orgaan van het NUK, de ingezonden stukken enz. werden opgenomen, welke in ons orgaan geen plaats vonden.
Hiermee gaat men voort. Men ga z'n gang. Maar wat te zeggen van leden onzer Federatie, die zich wenden tot het orgaan van een groep waarvan het lidmaatschap bij kongresbesluit onverenigbaar is verklaard met dat onzer Federatie?
In het laatstverschenen nummer troffen we daarin een door ons geweigerd stukje, dat eveneens door de geschillenkommissie was afgewezen.
En in datzelfde aan SAT vijandige orgaan, zagen we een vervolgartiekel dat om een of andere reden niet in „Sennaciulo" verscheen van een SAT-lid, die nog wel, we kunnen niet anders zeggen, een goed afd.- en distriktsfunksionaris is.
Welk een opvatting van organisatories handelen blijken velen toch nog te hebben. Overigens blijkt wel, dat het orgaan van NUK zich in het leven houdt met onze afval, zoals deze groep immers voortdurend parasiteert op ons werken.

SATANAĴOJ.

Op de laatstgehouden vergadering van Nederlanda Katoliko hield Dr. Moller, lid v. d. Twede Kamer, een rede getieteld: Esperanto een voornaam katoliek wapen. De spreker wil met esperanto het goede zaad zaaien. Van welke kwaliteit dat zaad blijkt te zijn, merken we o. a. uit het volgende lieflike, uit dat zaad gekweekte stijlbloempje, dat de SAT-anoj wordt geboden, vermoedelik om ze inderdaad afkerig te maken van deze hof. Hier is zo'n zaadje. „We zien hoe heden van Esperanto gebruik gemaakt wordt door de „Satanoj", een zeer waarschijnlik opzettelik gekozen naam, als we zien hoe hun strijd gaat tegen God en Godsdienst". Aldus Dr. Moller.

Het jaarverslag van NK. vermeldt, dat het ledental (sijfers onbekend) vrijwel stabiel bleef. Van vooruitgang geen sprake, hoewel men die nodig heeft, zegt het jaarverslag „om onze positie ten opzichte der andere landelike organisaties te handhaven. Juist op grond van hun ledental zijn er bepaalde organisaties, die in de Nederlandse Esperantobeweging een dominerende, ja zelfs overheersende rol willen spelen...."
We hebben er geen „satana plezuro" in, dat bij NK het ledental niet vooruitgaat. Wij willen er slechts even op wijzen, dat er organisaties zijn, die **ondanks** hun ledental „een dominerende, ja zelfs overheersende rol willen spelen."

Nog iets ontsproten aan het „goede zaad", hetgeen we plukten uit hetzelfde jaarverslag en wel ter zake het Eksamenkomitee, hetwelk „voor het hoofdbestuur een zaak van doorlopende zorg was. Bespreking na bespreking werd daarover met de andere landelike organisaties gehouden. De onderhandelingen zijn echter afgestuit op de onwil der Federacio de Lab. Esperantistoj, die haar eisen aan de andere organisaties wenste op te dringen."(!)

Tja, wij hebben wel bespreking op bespreking bijgewoond, maar zagen daar slechts één keer het bestuur van NK, dat toen alle moeite deed om haar eisen en die van het EK aan ons op te dringen, waar wij toegang tot het EK vroegen op dezelfde gelijke voorwaarden, die voor alle andere golden!
Geen wonder, dat uit zulk zaad een schrale oogst komt.

Wat het AVO-kongres konstateerde.

De deelnemers aan het AVO (Arbeid voor onvolwaardigen)-kongres bezochten een aantal „liefdegestichten" in Brabant. Van het vele werk, dat daar wordt gedaan voor de z.g. onvolwaardigen, doofstommen, blinden enz. en vooral ook over de wijze van onderwijs lezen we treffende dingen in de bladen. Hetgeen bijv. in het blindeninstituut te Grave werd aanschouwd, grenst aan het ongeloofelike.
Des te meer verheugen we ons, dat een der leiders, pater Joseph, vertellende van de geweldige weetlust der blinden, meedeelde, dat niet alleen moderne talen en latijn, maar ook Esperanto wordt onderwezen. Vooral van Esperanto houden ze veel, zei hij, en tal van verpleegden zijn daardoor in staat te korresponderen met blinden in andere landen als Polen enz.

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

NOG IETS OVER -*ISTO*.

Naar aanleiding van het artiekeltje in O. T. over dit achtervoegsel, ontving ik het volgende schrijven van Karl Minor, lid van het Taalkomitee:

„Veroorloof mij een opmerking omtrent hetgeen u zegt aangaande het woord *esperantisto* in nummer 10 (27 Mei 1933) van L. E.
U heeft volstrekt gelijk, dat in de woorden bij het einde van uw artiekel *ist* geen los achtervoegsel is, doch met het overige deel van het woord één onafscheidelik geheel uitmaakt." Maar waarom zou dat in de woorden *esperantisto, idisto, propagandisto, filatelisto, zionisto, idealisto* enz. niet evenzo zijn? In mijn Esp.-Deutsches Handwörterbuch vindt u *esperantisto, filatelisto, zionisto, idealisto* en andere als stammen, want zij zijn, volgens mijn mening, geen samenstellingen met *ist*, maar gehele stammen volgens § 15 van de „Fundamenta Gramatiko".

Karl Minor L.K.

Voor dit standpunt valt m. i. ook veel te zeggen. Het heeft o. m. ook dit voor, dat naast enkele dier genoemde woorden tevens vormen met de uitgang *ismo* bestaan: *esperantismo, idismo, zionismo, idealismo*, die volgens genoemde § 15 tot de stamwoorden behoren.

G. J. D.

SAMENGESTELDE VOORZETSELS.

Met samengestelde voorzetsels bedoel ik nu niet samenstellingen als: *de post, el sub, el inter, de sur* enz., maar eigenlik heel andere uitdrukkingen, **die de waarde hebben van voorzetsels.** Evenals in 't nederlands *in plaats van* eigenlik een samenstelling is, die men natuurlik vertalen kan door *en la loko de*, doch, daar we toevallig daarvoor in de plaats één woord in Esperanto hebben: *anstataŭ*, niet met meer woorden vertalen.
Doch ook andersom zijn er woorden, die in 't nederlands dienst doen als voorzetsels, en waarvoor men in Esperanto geen vertaling als zodanig heeft, en dus als samengestelde voorzetsels vertalen moet: b.v.: *langs* = *laŭlonge de, naast* = *flanke de.*

Zo'n samengesteld voorzetsel bestaat uit een **bijwoord** en een **werkelik voorzetsel;** en, omdat het dus steeds ook een voorzetsel bevat wordt het ook altijd door een **eerste naamval** gevolgd.
Dat voorzetsel is dan meestal *de* of *al*.
En het bijwoord kan gevormd zijn van een voorzetsel, een bijvoeglik naamwoord, een zelfstandig naamwoord of een werkwoord. Is het bijwoord van een voorzetsel gevormd, dan dient de uitdrukking alleen maar ter versterking, b.v.: *apude de* in plaats van *apud, ekstere de* inplaats van *ekster, transe de* in plaats van *trans* enz.
Zijn de samenstellingen van zelfstandige naamwoorden of werkwoorden afgeleid, dan kan men ze als volgt uitleggen:
buŝe de = *per la buŝo de,*
helpe de = *kun* (of *per*) *la helpo de,*
flanke de = *ĉe la flanko de,*
sekve de = *kiel sekvo de* enz.

Hieronder volgen enige voorbeelden van zulke samenstellingen:
Ekstere de = aan de buitenzijde van,
apude de = in de nabijheid van,
kune kun = samen met,
pere de = met behulp van, door middel van,
transe de = aan de overzijde van,
kontraŭe de = tegenovergesteld aan, in tegenstelling van,
sube de = aan de onderzijde van,
supre de = aan de bovenzijde van,
supre sur = aan de bovenzijde van,
cirkaŭe de = in de omgeving van,
Laŭlonge de = langs,
interne de = in 't inwendige van, te midden van,
meze de = te midden van, in 't midden van,
proksime de of *proksime al* = nabij, in de nabijheid van,
buŝe de = bij monde van,
helpe de = met behulp van,
danke al = dank zij,
flanke de = terzijde van, naast,
favore al = ten gunste van,
profite de (*al*) ten voordele van,
sekve de = tengevolge van,als gevolg van,
rezulte de = tengevolge van, als gevolg van,
kaŭze de = als oorzaak van,
komence de = te beginnen met, in 't begin van,
fine de = aan 't slot van, aan het einde van,
koncerne al = betreffende, in betrekking met,
rilate al = betreffende, in betrekking tot, in verhouding tot,
escepte de = met uitzondering van,
rigarde al = met het oog op,
kompare al (*kun*) = in vergelijking met,
konforme al = konform aan, in overeenstemming met, beantwoordend aan,
responde al = in antwoord op,
plezure al (*de*) =ten gerieve van,
simile al = gelijk aan,
proporcie laŭ = in verhouding tot,
interŝanĝe por = in ruil voor enz, enz.

Ook *spite de* = in weerwil van, kan men hieronder rangschikken. Sommigen beschouwen *spite* als een voorzetsel, anderen als een bijwoord. Als voorzetsel beschouwd, mag het geschreven worden met een 1e naamv., dus: *spite io.* Als bijwoord moet het zijn: *spite de io.* Doch *spite ion* naast *spite de io* gaat niet, ofschoon we in „Idoj de Orfeo" alle drie vormen aantreffen: *spite io, spite ion* en: *spite de io.*
Het ruime gebruik van de z.g. samengestelde vorzetsels is zeer aan te bevelen omdat het de stijl veel vloeiender maakt dan wanneer men langere samenstellingen gebruikt als: *per la buŝo de, kun escepto de, kun la helpo de, kiam ni konsideras tion, ĉe la flanko de, en la proksimo de,* enz.
De enige moeilikheid, die in het gebruik ervan kan schuilen is, dat men er wel eens aan twijfelt, of er een vierde naamval op moet volgen. Welnu, daar in al deze uitdrukkingen een **voorzetsel** is vervat, blijkt de **eerste naamval** nodig. Doch enkele dezer woorden past men ook wel eens toe zonder voorzetsel, en dan is natuurlik een vierde naamval een vereiste.
Nu rijst de vraag: **Wanneer mag men het voorzetsel er uit weglaten?** Dat **mag** alleen, als het bijwoord is afgeleid van 'n **overgankelik** werkwoord, van een werkwoord dus, dat 'n voorwerp na zich kan hebben, als: *koncerne, rilate, simile, sekve, kaŭze, escepte, responde, favore* enz., waar men dus ook met een deelwoord zou kunnen vertalen: *sekvante ion, rigardante tion, esceptante ĝin, koncernante tion* enz. Doch slechts weinige dezer vormen komen als bijwoord met naamvals-n voor, n.l.: *koncerne -n, rilate -n, escepte -n, konsidere -n.* Fouten vermijdt men dus, door als regel steeds een voorzetsel te gebruiken.
Een uitzondering hierop kan *escepte* maken, dat in z'n biezondere voegwoordelike betekenis, zowel een 1e als 4e naamval na zich kan hebben. B.v.: *Ĉiuj venis, escepte li* (**hij** kwam niet, onderwerp.)
Ĉiujn ni invitis, escepte lin (**hem** nodigden we niet uit, voorw.)

FORTA EN FORTIKA.

Weer een paar woorden, wier betekenissen wel met elkaar verward worden. Wel zijn de respektievelike vertalingen van *forta* en *fortika* **sterk** en **stevig** maar wij, nederlanders, hechten aan het woord **sterk** dikwels de betekenis van **stevig,** en vertalen dit „sterk" dan onjuist door *forta.*
Ziehier het verschil:
Forta is sterk in aktieve zin, krachtig. Iets, wat *forta* is, heeft kracht, kan kracht uitoefenen, van die kracht gebruik maken, kan een sterke uitwerking hebben, zowel in materieele als in

morele zin. Bij *forta* denkt men aan werken, aanpakken, aanvallen.
Voorbeelden: *forta homo, luktisto, registaro, motoro, mano, sento, kolero, intereso, bezono, fulmotondro, grado, malsano, febro, lumo, koloro, odoro, voĉo, kafo, biero, cigaro, teo; forte bruli, tiri, paroli, kanti.*

Fortika is stevig, sterk in meer passieve zin. Iets, wat *fortika* is, is sterk, hecht, stevig gebouwd, zit degelik, soliede in elkaar, kan weerstand bieden. Bij *fortika* denkt men aan: het kan tegen een stootje.
Voorbeelden: *fortika muro, viro, arbo, domo, ponto, digo, fadeno, papero, ŝnuro, glacio.*
Bij enkele der genoemde woorden kan men zowel *forta* als *fortika* gebruiken (*viro, ŝnuro, sano, papero* enz.). Het hangt er dan van af, in welke zin men het gebruikt, of het bijv. naamw. een meer aktieve of passieve betekenis heeft: *Ligu tiun pakaĵon per forta ŝnuro* (het touw moet sterk zijn om het pak bijeen te houden). *Tiun ŝnuron oni ne facile rompos, ĉar ĝi estas fortika* (biedt voldoende weerstand.)

WILLEN.

Ook dit werkwoord kan verschillende betekenissen hebben:

1e. Werkelik **willen;** met grote kracht iets wensen:
Kio ajn okazos, mi **volas** *efektivigi mian planon.*

2e. Niet anders dan **wensen.** Hier vertaalt men maar al te dikwels met *voli:*
Mi tre **deziras**, *ke vi tion faru.*
Uit *voli* kan een **bevel**, uit *deziri* een **verzoek** volgen:
Mi **volas**, *ke vi tion faru; do mi* **ordonas**, *ke vi faru tion.*

3e. Verzachtende vorm bij voorwaardelike wijs. Hier kan men het zowel door (*bon*)*voli* of *deziri* vertalen, alsook onvertaald laten: *Mi helpus* (zou willen helpen) *vin, se mi havus monon.*

4e. Hulpwerkwoord. Men ontmoet wel eens zinnen als: *La ĉevalo volas al la stalo.* Men voelt, dat hier een werking (*iri*) is weggelaten, wat men in 't nederlands wel gewoon is, maar wat in Esperanto geen aanbeveling verdient. Dus niet: *Mi volas la libron*, maar: *Mi volas* **havi** *la libron.*

5e. Was zullende:
Ik wilde juist de deur sluiten, toen .... = *Mi ĝuste* **estis fermonta** *la pordon, kiam....*

6e. Enkele vrije vertalingen:
Het praatje wil, dat.... het gerucht wil, dat.... = *Oni diras, ke...., laŭdire, onidire.*
Of men wil of niet = *Vole nevole.*
Hij wil het in de krant gelezen hebben = *Li diras, ke li....*
Het toeval wilde = *Hazarde.*
Dat wil zeggen = *Tio estas (signifas).*
Willens en wetens = *Vole kaj scie.*

BIJWOORDEN.

Het opschrift is ruimer dan het onderwerp, dat ik hieronder wil bespreken. Namelik, niet over de bijwoorden in 't algemeen zullen we het hebben, maar over die uitdrukkingen, die in het nederlands uit meerdere woorden bestaan (bijwoordelike bepalingen met een voorzetsel), doch in Esperanto niet door zoveel woorden vertaald behoeven te worden. Wel kàn men ze woordelik vertalen, maar meestal zal de stijl vloeiender, de zin zelfs gemakkeliker te begrijpen worden, als men zulke uitdrukkingen in Esperanto in één woord schrijft. Ik bedoel uitdrukkingen als:
Op dezelfde manier, op de juiste plaats, in het afgelopen jaar, die de beginner vertaalt door:
En (*laŭ*) *la sama maniero, sur la ĝusta loko, en la pasinta jaro;* maar die men met enige revaring leert vertalen als: *sam(a)maniere, ĝustaloke, pasintjare.*
Natuurlik komt men niet steeds op de gedachte zo'n uitdrukking kort en krachtig te vertalen. Of men denkt er niet aan, òf men vreest, dat de vertaling niet duidelik genoeg is. Voor het toepassen van zulke bijwoorden is ervaring nodig. Die ervaring verkrijgt men alleen door veel lezen, en dan steeds dergelike bijwoorden, die men mooi en passend vindt, te noteren. Hieronder zal ik er enkele noemen. Het lijstje kan men geregeld aanvullen met de woorden, die men hier en daar gebruikt vindt.

Alimaniere	= op een andere manier
aliloke	= op een andere plaats
alivorte	= met andere woorden
akcente	= met klem
amikrilate	= in vriendschappelike betrekking
alterntage	= om de andere dag
alternpaĝe	= om de andere bladzij
adresflanke	= op de adreszijde
bondirekte	= in de goede richting
belvoĉe	= met mooie stem
bonintence	= goed bedoeld
diversloke	= op verschillende plaatsen
feliĉokaze	= bij 'n gelukkig toeval
ĝustasence	= in z'n juiste betekenis
ĝustatempe	= te juister tijd
ĝustedire	= terecht gezegd
jarkunvene	= ter jaarvergadering
kapantaŭe	= het hoofd op
kapturne	= op duizelingwekkende wijze
kelkloke	= op enkele plaatsen
laŭtvoĉe	= met luider stem
lertamove	= met 'n handige beweging
laŭdevene	= naar afkomst
laŭsence	= volgens z'n betekenis
laŭdire	= naar men zegt
laŭvorte	= woordelik
malasence	= in tegengestelde zin
multvorte	= met veel woorden
mirokule	= met verwonderde ogen
miaopinie	= naar mijn mening
neniurilate	= in geen enkel verband
niaflanke	= van onze kant
onidire	= naar men zegt
obtuzasone	= met doffe stem
proprasence	= in z'n eigen betekenis
plenbuŝe	= met volle mond
postmorte	= na de dood
revenpoŝte	= per omgaande
rapidpaŝe	= met vlugge tred
raŭkvoĉe	= met hese stem
senlace	= onvermoeid
seninterrompe	= zonder onderbreking
siatempe	= te zijner tijd
siavice	= op z'n beurt
samloke	= op dezelfde plaats
sekatone	= op droge toon
similasence	= in gelijke zin
senpere	= onmiddellik, zonder omwegen
surtere	= op aarde
surmare	= op zee
senkontraŭdire	= zonder tegenspreken
senparole	= zonder spreken
sekvontjare	= het volgend jaar
samtage	= op dezelfde dag
senkompare	= onvergelijkelik
senrivale	= zonder weerga
tutforte	= met alle kracht
tiucele	= tot dat doel
tiuokaze	= bij die gelegenheid
unuavice, unualoke	= op de eerste plaats
vastasence	= in ruime zin
vizaĝaltere	= met het gelaat ter aarde
verdire	= naar waarheid gezegd

Weet ge het al?

En zo ge het al weet,

dat de schrijver dezer artiekelen in Ons Taalblad het hiernevens afgebeelde boekje heeft samengesteld,
bezit ge het dan al?
Zo neen, weet dan dat dit fraaie boekje dat 118 paginaas telt, *meer dan 70 van deze artiekelen over de uiteenlopendste taalkundige onderwerpen* (in 't hollands behandeld) bevat.

Voor f 0.85 (gekart. f 1.05) is het uw eigendom. Bestelt uw afd. het, dan krijgt deze nog 20% korting.

Libro Servo FLE, Valentijnkade 2, Amsterdam (Oost), Postgiro 111278.

ONZE GROEPAVONDEN

De konv.rsatieavond van A'dam I.

Reeds enige malen konden wij iets lezen betreffende de konversatieavonden van enige afdelingen. Ook Amsterdam I wil daarin niet achterblijven.

Onze konversatieavond wordt geregeld bezocht door 30 à 35 leden. Van 8 uur af tot ongeveer half 9 is er gelegenheid tot het betalen van de kontributie aan de penningmeester. In die tijd lezen de overige bestuursleden de ingekomen brieven enz. De reeds aanwezige leden tonen elkander hun ontvangen korrespondentie, geven eventuele buitenlandse adressen aan de kameraden, welke deze wensen en voeren een gezellige konversatie.

Helaas horen we nog wel wat hollands spreken, doch bij enkele groepjes begint gelukkig het Esperanto de overhand te krijgen. Als uit de presentielijst blijkt, dat allen aanwezig zijn, begint de leider met het behandelen van 5 zinnen, welke de vorige week ter vertaling zijn gegeven. Hiertoe kiest hij iemand uit, welke de vertaling van de eerste zin op het bord moet schrijven, waarna hij aan de anderen vraagt of zij iets hebben aan te merken. De bemerkingen schrijft hij onder de betreffende zin om deze daarna te behandelen. Dit gebeurt met alle 5 zinnen, waarna hij wederom 5 nieuwe zinnen ter vertaling dikteert.

Dan volgt de pauze, waarin door één der bestuurders eventuele mededelingen worden gedaan omtrent de vereniging, uitgave van nieuwe boeken of iets dergeliks. Het is ons gebleken, dat er leden zijn, welke niet met voldoende aandacht lezen, daarom worden de belangrijkste berichten hieruit op de konversatieavond bekend gemaakt. Na de pauze hebben we geen vast programma. Op aanraden van de SATperanto hebben we eens 40 „Sennaciulo"-s besteld, waaruit wekeliks een artiekel werd gelezen en vertaald. Ook het „Unua Legolibro" wordt gebruikt.

Wat het leren van de grammatika betreft, hebben we niet te klagen, doch het spreken laat nog wel iets te wensen over. Om hierin verbetering te brengen, worden er dan door één van ons vragen gesteld, welke de leden om de beurt moeten beantwoorden. Ook het plaatsen van de „spertuloj" tussen de anderen blijkt een goede metode te zijn.

Op het ogenblik hebben we vele kandidaten, welke ijverig voor het eksamen aan het leren zijn. Jammer is het, dat er niet gezongen mag worden, vooral als men de beschikking heeft over enige violisten. Om half 11 is de konversatie afgelopen, waarna het bestuur nog enige tijd bijeen blijft tot bespreking van diverse aangelegenheden.

J. Preker.

Eksamen-opgave A.

Ten einde zoveel mogelik teleurstelling te voorkomen, vestigen wij er nogmaals de aandacht op, dat Eksamen A **lingva kapablo** betreft. Geëist wordt o. a. kennis van de Esperanto-grammatika, dus al datgene, wat „Ons Leerboek" behandelt.
In onderstaande opgave van het Federatie-eksamen van 14 Mei j.l. zijn verschillende taalregels verwerkt, die men in „Ons Leerboek" moet hebben geleerd. Dat zo'n groot persentage van onze kandidaten niet geslaagd is, vindt zijn oorzaak hierin, dat men zich het eksamen te gemakkelik heeft voorgesteld. Toch wordt, wat de grammatika aangaat, van de A-kandidaat niets meer gevraagd, dan genoemd leerboek hem gegeven heeft.
Doch tans vooruit, niet versagen! In deze opgave vindt men een proefje van zo'n eksamen. Afdelingsbesturen geven wij de raad deze zinnen eens op de groepavonden te doen vertalen. In een der volgende nummers zullen wij ze stuk voor stuk behandelen.
Ieder doe zijn best ! F. Faulhaber.

Vertaal in Esperanto:

1. Het regende de ganse dag, zodat we eerst 's avonds konden uitgaan.
2. Het is beslist nodig, dat u op de eerstvolgende vergadering aanwezig bent.
3. Het omvangrijkste boek in Esperanto is tot nu toe de Bijbel.
4. Zij en haar nicht zijn even oud. Zij verzorgt haar nicht, die ziek is, uitstekend.
5. Zij, die hem kennen, geloven niet, dat hij zo iets zou kunnen doen.
6. Welke Esperanto-bladen bestaan er? Welk blad bevalt u het best: „Heroldo" of „Sennaciulo"?
7. Wij waren zeer verrast door deze onverwachte gebeurtenis.
8. Toen hij dit vernomen had*), ging hij direkt naar huis.

*) Dit op twee manieren vertalen:

9. Tracht zoveel mogelik duidelik en leesbaar te schrijven.
10. Het is voor mij onbegrijpelik, dat zij zich daar niet verveeld heeft.
11. Zijn biblioteek bestaat uit een duizendtal fraai gebonden werken.
12. Hoe bekwaam hij ook is, toch acht ik hem onbevoegd daarover te oordelen.
13. Van zulke vreemde gewoonten, als hier heersen, heb ik nog nooit gehoord.
14. De aarde draait in 24 uur eenmaal om haar as. De jongen draaide het wiel.
15. Meer dan twee derden, dus de meerderheid, der leden stemde tegen het voorstel. Hoeveel is het drievoud van vier en veertig?

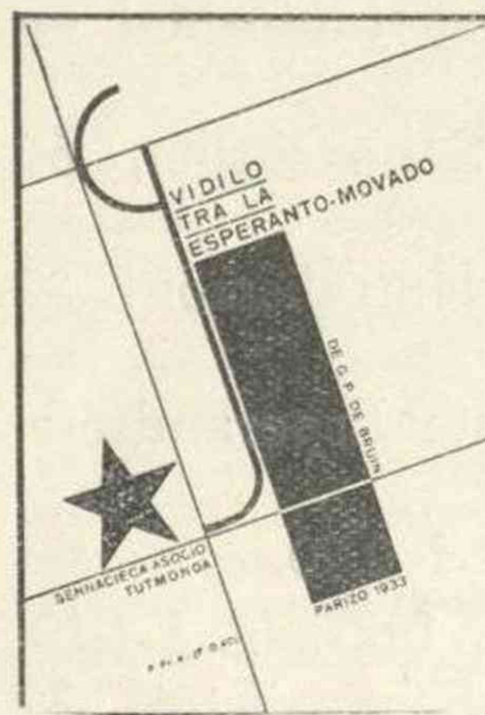
LA GVIDILO EN KONVERSACIAJ VESPEROJ IV.

16. Kiu estas la plej modela esperanta aŭtoro? Kiujn poemojn verkis Z? Kion faris Z en la kongresoj? En kiu gazeto aperis artikoloj de Z? Kiujn verkojn tradukis Z? Kiu tradukis la Malnovan Testamenton? Kiu estas Kabe? Kion li tradukis? Kiu estas la aŭtoro de Vortaro de Esp.?
Kiu estas la plej bona Esp.-poeto el la antaŭmilita periodo? Kiu tradukis la verkon Sinjoro Tadeo? Ĉu vi povas nomi kelkajn originalajn Esp.-verkojn de antaŭ 1914? Kiu estas la aŭtoro de la romano Nova Sento? Kiuj tradukitaj verkoj aperis antaŭ 1914? Kiuj skribis pri la Historio de Esp. ĝis 1914? Kiun vortaron kompilis Verax? Kiu publikigis verkojn pri sintakso kaj vortfarado?
Kiuj estas la plej gravaj originalaj verkoj el la postmilita periodo? Kiu verkis la kriminal-romanon Pro kio? Kiu estas la aŭtoro de Viktimoj? Nomu kelkajn verkojn de Bulthuis. Kiu priskribis la vivon de Zamenhof? Kiuj aŭtoroj publikigis poemojn? Kiuj tradukitaj verkoj aperis en E post la mondmilito?
Ĉu oni ankaŭ tradukis verkojn de nederlandaj aŭtoroj? Kiujn? Kiuj sciencaj verkoj aperis en E? Kiun originalan verketon de Isbrucker aperis en E? Kiuj religiaj verkoj estas publikigitaj en E? Kion enhavas la Originala Verkaro de la majstro? Kiu verkis detalan Historion de mondlingvo? Kiu aperigis Plenan Vortaron de E? Kiu estas la kompilinto de Bibliografio de Internacia Lingvo?

17. Kiuj estas kelkaj el la plej gravaj antaŭmilitaj internaciaj gazetoj? Kiu redaktis La Revuon? Kiu eldonis ĝin? Kiu kunlaboris en ĝi? Kiu gazeto aperis dum la mondmilito? Kiuj estas la ĉefaj nun aperantaj internaciaj gazetoj? Kies organo estas Sennaciulo? Kiu redaktis Sennaciecan Revuon?

La Gvidilo

tra la Esperantomovado de G. P. de Bruin.

Dit is het werkje, waaruit bovenstaande en de in vorige nummers van ons orgaan geplaatste vragen, ter vergemakkeliking der studie, zijn getrokken. Het telt 46 hoofdstukjes over de geschiedenis der Esperantobeweging.

48 pag. groot, kost slechts f 0.40!
En de afdn. krijgen nog 20% korting.
Koopt het nu bij uw afdeling of bij de

Libro Servo FLE,
Valentijnkade 2, A'dam (O.).
Postgiro 111278.

VOOR DE KOLPORTAGE.

Ons 1 sents-geschriftje.

Als nu eens voldoende bestellingen binnenkwamen lieten we nog een paar duizend eksemplaren drukken van

Amerika bestond reeds voor Kolumbus

Dat is nu toch wel iets om mee te kolporteren!?
Het kost de Fed. meer dan de verkoopprijs bedraagt.
Zoiets gaat toch bij honderden weg in vergadering of betoging voor *één sent!*

We hebben nu grote voorraad van *Esperanto op de scholen, 5 sent* (voor afdelingen 4 sent) Nu vliegen de bestellingen toch zeker ook op *Het Arbeiders Esperantisme* voor 10 sent? Ook hebben we nog het bekende propaganda-nummer van LE van 16 pag. voor eveneens maar 1 sent.

★

AAN ALLE LEDEN!

Hoewel dit eigenlik vanzelfsprekend moest zijn, heeft het laatstgehouden kongres onzer Federatie ten overvloede nog eens, door een desbetreffend besluit, alle leden der Federatie zowel *de leden der afdelingen* als de *algemene en simpatiserende leden* verplicht zich voor f 0.10 te voorzien van het *Bewijs van lidmaatschap* tevens inhoudende statuten en reglement onzer organisatie en de konvencio met SAT.
De afd.-leden ontvangen het via hun afdelingsbestuur.
De algemene en simpatiserende leden krijgen het toegezonden van het Federatiebestuur. Men gelieve f 0.10 bij de e.v. kontributie te voegen, of wel nu 10 sents aan postzegels te zenden aan de *administratie*.
Geen lid zij er dus meer zonder lidmaatschapsbewijs.

GE WILT IETS MEER WETEN

over de problemen die in ons orgaan min of meer terloops werden aangehaald?

Stuur dan enkele dubbeltjes naar onze Libro-Servo, die U de volgende werkjes in goede esperanto-taal en stijl aanbiedt;

Elsudo, ABC de Sennaciismo, 60 paginaas, f 0.25.

E. Lanti, For la Neutralismon! 32 paginaas, f 0.20.

E. Lanti, La Laborista Esperantisme, 32 paginaas, f 0.25.

E. Lanti, Naciismo, f 0.70.

Vortoj de kdo Lanti, 192 pag. f 1.10.

Manifesto de la Sennaciistoj, 32 paginaas f 0.20.

(Het werkje „La Laborista Esperantismo" is ook in 't hollands vertaald. Verkrijgbaar voor slechts f 0.10.)

Libro Servo, Valentijnkade 2, A'dam (O.), Postgiro 111278.

Van het IVAO.

Van het Instituut v. Arb. Ontw. ontvingen we het volgende schrijven hetgeen we ter informatie onzer leden opnemen.

Geachte redaksie
Naar aanleiding van uw artiekel: **„Geen Esperanto in de Toorts"**, in Laborista Esperantisto", no. 11 het volgende:
Wij betreuren het, dat een feitelike fout is geslopen in het verslag van mijn antwoord naar aanleiding van voorstel 13. Daarom hier de terechtzetting.
Het leerplan van onze Plaatselike Kaderscholen en onze Arbeiders Avondscholen staat wel vast. Op de kaderscholen wordt onderwijs gegeven in nederlands, boekhouden en administratie, ekonomie en staatsinrichting. Elementaire kennis van deze vakken is naar ons inzicht in de eerste plaats noodzakelik voor het kader der arbeidersbeweging.
De Arbeiders Avondscholen, die vooraf gaan aan de Kaderscholen, hebben een beperkter en eenvoudiger leerprogramma: nederlands, rekenen en eenvoudige administratie en sosiale kennis.
Onze ervaring is, dat de eenvoudige kennis van de lagere school in zeer grote groepen van arbeiders nog veel te wensen over laat en dat — willen wij werkelik op de duur iets belangrijks bereiken — beperking in de keuze der leerstof tot het noodzakelike minimum een levenseis voor ons werk is.
De kennis van het nederlands laat in het algemeen **alles** te wensen over. Dit feit zal uw medewerkers-leraren ook wel bekend zijn. Bij het onderwijs in het nederlands denken wij wel degelik aan later talenonderwijs, hetzij in Esperanto, hetzij in een der moderne talen.
Wij veronderstellen, dat ook gij het nut zult inzien van talenonderwijs, voortbouwend op een goede **grondslag** van nederlandse taalkennis, zowel in spellen, stellen en leksikologie, als in grammatika. Door te zorgen, dat de vóórontwikkeling der leerlingen voldoende is, kunnen in betrekkelik korte tijd grote vorderingen bij talenstudie worden gemaakt met leerlingen, die door oefening, studie en meer kennis beter gewapend zijn tegen teleurstellingen. Dit geldt, ondanks de zeer eenvoudige bouw van het Esperanto, ook voor deze hulptaal.
Het talenonderwijs in het algemeen en het onderwijs in Esperanto in het biezonder, heeft de volle aandacht van de scholenleiding van het Instituut. Bij het organiseren van mondelinge talenkursussen zal de scholenleiding dan ook zeker met het bestuur van de Federatie van Arbeiders Esperantisten in overleg treden. Organisatoriese oorzaken maken het ons echter onmogelik reeds dit jaar met een sentrale opzet van deze talenkursussen te beginnen.
Zoals u echter bekend is, worden in tal van afdelingen van ons Instituut plaatselik reeds Esperantokursussen met sukses georganiseerd.
Van enigerlei „kursus" in week- of maandbladen is de scholenleiding te enemale tegenstandster, uit didaktiese overwegingen.
Wanneer wij talen-, dus ook Esperanto-kursussen zullen organiseren, zullen deze op dezelfde wijze worden ingericht als onze schoolkursussen.
Bij al ons onderwijs geldt, dat wij slechts in **die** soorten onderricht kunnen geven, waarvoor wij plaatselik geschikte leerkrachten hebben.
De redaksie van „Laborista Esperantisto" zij er echter van overtuigd, dat het Esperanto-onderwijs onze volle aandacht heeft en zal houden en dat daden op dit gebied niet zullen uitblijven. Uit het bovenstaande blijkt echter tevens, dat de bepaling van het tijdstip, waarop begonnen zal worden, aan de scholendienst van het Instituut moet worden overgelaten.
Kameraadschappelik groetend, P. Voogd.

Een praatje van de redakteur.

Het gebeurt meermalen, dat we nog kopie voor L.E. ontvangen, terwijl alles reeds gezet is. Men begrijpt niet, dat hetgeen men ons maandag of dinsdag zendt niet geplaatst wordt. Begrijpelik als men niet weet hoeveel werk een zelfs zo bescheiden orgaan als 't onze nog met zich meebrengt. Echter weet men wel, dat de redaksie, korreksie, revisie, en alles wat verband houdt met de verzorging van ons orgaan in vrije tijd moet geschieden.

Daarom is 't nodig, dat alle kopie uiterlik 'n week voor verschijning bij de redakteur is. Alle ontvangen stukken van de inzenders (kopie) moeten aandachtig worden doorgelezen, event. van taal- en stijlfouten gezuiverd, en zo nodig bekort. Voorts schrijft de redakteur datgene wat nodig en naar plaatsruimte mogelik is.

Dat wat reeds klaar is geeft de red. vrijdagochtend en zaterdagochtend aan de drukkerij, opdat dit alvast gezet kan worden. Van hetgeen gezet is krijgt de red. een proef, welke door hem zaterdagavond en zondag gekorrigeerd wordt en verdere ontvangen kopie als voren behandeld. Alsmede wordt door hem de indeling bepaald en moet hij passen en meten, hier en daar regels bekorten, zonder de inhoud te schaden, opdat alles zó komt als gewenst is.

De gekorr. proef met hetgeen nog zaterdag en zondag ontvangen is, gaat maandagochtend weer naar de drukkerij, welke zorgt, dat de red. 's avonds weer een proef en de revisie (2e proef) krijgt om na te zien. Dinsdagsavonds wordt het hele blad nog eens doorgekeken, hier en daar nog wat veranderd, hetgeen vooral het geval is, als deze of gene nakomer nog iets zendt, dat er in „moet." In zo'n geval moet er weer een ander stukje uit, hier en daar wat geschrapt en veranderd, waardoor het niet kan uitblijven, dat er nog juist een foutje binnenslipt.

Heeft men dit gelezen, dan zal 't duidelijk zijn, dat 't niet mogelik is, dat de kopie eerst enige dagen voor de verschijning binnenkomt. Of, zo als wel gebeurt, per ekspresse op woensdag of donderdag als L.E. al verzonden wordt. Alsof we een dagbladbedrijf hebben met betaalde krachten.
Zij die denken dat we alles maar aan de drukkerij geven en dat die wel zorgt, dat ons blad dan verder voor elkaar komt, zijn er dus naast.
In 't vervolg krijgen we dus alles uiterst zaterdag voor de verschijning, maar nog liever wat vroeger?

ENSENDITA.

Letero al la nekonata sinjoro.

Okazis la 21an de junio 1933 en la laborejo de la SMN.

Kiam, sinjoro, vi povos legi ĉi tiun leteron, tiam vi certe memoras, de kiu ĝi estas. Mi diras sinjoro, ĉar vi je mia bedaŭro certe ne estas kamarado. Ĉu, vi ankaŭ ne trovas, kiam oni renkontas iun kiu portas belan grandan verdan stelon kaj oni salutas afable tiun personon, dum oni aŭdas nenion escepte rideton, ke tio estas malafabla? Certe sro, estas via rajto por diri nenion sed, ĉu, estas permesate fari al vi simplan demandon?
Ĉu vi sro, estas bona Esperantisto? Tiam vi certe scias kiu estis la aŭtoro de Esperanto ĉu ne? Ĉu, ankaŭ la granda majstro tiel agis? Se jes mi forjetus miajn Esperantajn librojn, kaj ne plu mi rigardas en ili.
Tiam mi sentas min tre malfeliĉa. Estas okazo, kiun oni multfoje renkontas en la vivo.
Estis unu el multe da ŝipoj kiuj preterpasas en mallumaj noktoj. Koncerne ĉi tiun leteron sro, se vi volas doni al mi respondon tiam estas granda plezuro por mi.

J. Kram, Hoofdweg 376 III.

Mededelingen van het Federatiebestuur

Sekr.: Postbus W. 6, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278
Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698

Statistiek.
Ten behoeve van een statistiek van de winterkursussen zonden we aan alle afdelingen vragenlijsten, welke we vóór de 20e Junie terug verzochten. Hoewel we nog een aanmaning zonden, hadden we op 't einde van de maand nog niet eens de helft terug. Van funksionarissen in onze afdeling mogen we toch wel wat meer medewerking en akuratesse verlangen?

De ledenlijsten
aangevende de toestand op 30 Junie, dienen deze week in duplo aan de penningmeester te zijn gezonden. Men bedenke, dat nalatigheid het niet toezenden van „Sennaciulo" ten gevolge heeft.
Bovendien is het ons dan onmogelik de ledensijfers in het e.v. nummer te publiseren.
Men schrijve toch vooral duidelik. Vele namen en adressen zijn niet te ontsijferen en moeten wij ze overschrijven, omdat ze in Parijs (SAT) er geen wijs uit kunnen worden. Nu we de lijsten vergelijken met onze gegevens klopt er dikwels niets van.

Ons orgaan
verschijnt nu nog eens in deze maand en wel op 22 Julie. Daarna zal het geregeld om de 4 weken verschijnen. Tegen het einde van elke maand ontvangen de afdelings- en algemene leden „Sennaciulo".

SAT-lidmaatschap.
Wij maken onze leden er op attent, dat door het toezenden van „Sennaciulo" voor rekening der Federatie, de kontributie voor SAT f 1.— per jaar (voor dit halfjaar dus f 0.50) lager is geworden.
Door de betaling aan SAT van f 1.50 per jaar (inplaats van f 2.50) is een lid onzer Federatie dus reeds aktief lid van SAT. (Nieuwe leden betalen de eerste keer f 0.30 „enirmono").
Indien men ook „Sennacieca Revuo" wenst te ontvangen, bedraagt de kontributie f 4.— per jaar in driemaandelikse termijnen betaalbaar) inplaats van f 5.—.

Leerboek Lem.
Dit verschijnt wederom vóór de a.s. winterkursussen. Men houde hier rekening mee.

Kursus Faulhaber.
Er zijn enkele abonnees van onze schriftelike kursus geweest, die meer dan f 0.50 zonden met de bijvoeging, dat dit dienen zou voor werkloze abonnees. Derhalve besloten we hen, die daarvoor in aanmerking wensen te komen, de verdere lessen gratis te leveren. Men wende zich tot de adm.

Adres sekretariaat.
Vanaf 1 Julie adressere men alles voor het sekretariaat als volgt: **Sekr. Federatie van Arbeiders Esperantisten, Postbus W 6, Amsterdam (W.)**
(Anders is er kans op vertraging.)

UIT DE FED. BEST. VERG.

Uit de verg. van 26 mei en 9 junie.
Van de geschillen-kommissie kwam een schrijven, waarin deze mededeelde, dat zij een door de red. geweigerd artiekel van kdo De Wit niet geschikt achtte voor L.E.
Aangezien de verkoop van onze andere brosjures niet loopt zoals noodzakelik is (zelfs van het geschriftje „Amerika bestond reeds voor Kolumbus", dat één sent kost, kwam haast geen bestelling binnen), werd besloten niet tot uitgave over te gaan van een vlugschriftje met uitspraken ten gunste van Esp. Eventueel zal tegen de tijd van de tentoonstellingen weer een prop.-nummer van L.E. verschijnen.
Het reglement van het distrikt N. Holland wordt, behoudens een enkele wijziging goedgekeurd. Besloten wordt om voor het sekretariaat een postbus te huren. Gedurende de betoging, welke plaats vindt in Antwerpen ter gelegenheid van het I.V.V. kongres, zal onze afd. aldaar voor de propaganda voor Esperanto zorgen.
Besloten wordt om een schenking van onze k-do v/d Eynde, zijnde een volgens kaartsiesteem uitgewerkt woordenboek, in totaal bevattende meer dan 100.000 woorden, te aanvaarden, onder dankzegging aan de schenker. Deze heeft hieraan meer dan 20 jaren gewerkt. Het geheel komt nu ter verdere behandeling aan de Federatie t/g harer leden. Enige korrespondensie met SAT, betreffende de verzending van Sennaciulo wordt behandeld, zodat de ontvangst van dit orgaan aan ieder lid verzekerd is. Aan een afdeling, die gratis propaganda-materiaal vroeg, zal dit worden toegezonden. Aangezien in het distrikt Friesland alleen de afd. Leeuwarden bestond, welke de kosten moest dragen voor het oprichten van een twede afdeling in de prov., wordt haar uit de fed. kas een tegemoetkoming van *f* 20.— toegekend.
Aan de VARA zal een schrijven worden gezonden, waarin wordt aangedrongen om internationaal belangrijke redevoeringen ook in Esperanto te doen uitzenden, terwijl tevens ook nog eens gewezen zal worden op vroeger gedane beloften inzake internationale kwartiertjes. Van enkele afdelingen kwam een verzoek binnen om een spreker en vertegenwoordiging v. h. Fed. Best. bij zekere gelegenheden. In deze gevallen zullen door het Fed. bestuur ook de leden van de Fed. raad daarvoor worden aangezocht.
Van de afd. Brussel kwam het verzoek om materiaal voor een tentoonstelling tijdens het I.V.V.-kongres, hetwelk haar zal worden toegezonden. De organisatie en resultaten van het eerste eksamen, door ons eksamenkomitee afgenomen wordt besproken.
Tevens wordt besloten om een leidraad voor het A-eksamen, welke o.a. een 150-tal eksamenzinnen zal bevatten, uit te geven. Van LEEN kwam opnieuw een uitnodiging binnen voor een bijeenkomst met de besturen van de andere landelike Esp-organisaties inzake de organisatie der eksamens. Hieraan zal onzerzijds door k-doj Faulhaber en Alings worden deelgenomen. Tevens wordt de houding van het fed. bestuur in deze vastgesteld.
Betreffende de persdienst deelt de sekretaris mee, dat het eerste begin is gemaakt, echter de medewerking van verschillende distriktsbesturen laat nog het een en ander te wensen.
Het tentoonstellingsmateriaal wordt uitgebreid.
Uit de reizende biblioteken zal dat materiaal worden genomen, wat geschikter is voor een dokumentatiebiblioteek, welke dan beschikbaar is voor alle leden. Een lijst hiervan zal t. z. t. worden gepubliseerd. De reizende biblioteken worden dan met andere werkjes aangevuld.
Aan NOSOBE wordt *f* 50 overgedragen, zijnde de entrees v.h. kongres, welke zouden worden afgestaan aan onze blinde makkers.
Aan alle afdln. worden weer statistieklijsten gezonden inzake het verloop en inrichting der kursussen. Eveneens ontvangen de afd.-sekretarissen in 't vervolg drie-maandelikse ledenlijsten ter invulling.

Distrikts Mededelingen

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.
Sekr.: Assumburgstr. 18, Beverwijk.
Betreffende de algemene vergadering op 25 Junie te Alkmaar.
Mooi weer, een gezellige zaal en een 100-tal gek.doj. Vertegenwoordigd waren 20 afdelingen. Met de 12 afwezige afdelingen hopen we een volgende maal ook eens kennis te maken. Het Fed.bestuur was vertegenwoordigd door de kdoj Veen en Prent. Na opening van de vergadering en gemeenschappelik zingen der Internationale werd de pas overleden kdo A. Jansen uit Alkmaar herdacht. Ondanks zijn 74 jaren was kdo Jansen indertijd dadelik bereid als peranto voor ons distrikt op te treden. Een grijze strijder met jeugdig vuur; wij zullen hem missen. Uitgenodigd waren IvAO, SDAP, IAMV, ANGOB, NV, in Alkmaar, waarvan natuurlik geen enkele aanwezig was. IvAO zond bericht van verhindering. Afd. Wormerveer deelde schriftelik mede provinsiale distrikten overbodig te achten en meende van alle medewerking af te moeten zien. Om deze redenen werd ook de uittreding van kdo Woud uit het distriktsbestuur verlangd.
Kdo Veen schetste zeer uitvoerig de moeilikheden welke pas opgerichte verenigingen te overwinnen hebben en zette zeer duidelik de noodzakelikheid van het bestaan der provinsiale distrikten uiteen. De mening als bijv. van afd. Wormerveer, dat de prov. distrikten geheel los van de Fed. zouden staan, is alzo geheel foutief en moet wel op een misverstand berusten. Het lidmaatschap van de Fed. houdt immers tevens dat van de prov. distrikten in! Voor een afdeling, welke onder geen enkele voorwaarde aan de prov. distrikten medewerking verlenen wil, zal dus wel geen andere mogelikheid bestaan dan uit de Federatie te treden.
Om een beslissing te kunnen nemen in verband met „La Norda Stelo" was haar bestuur uitgenodigd en vertegenwoordigd door haar voorzitter Roggeveen. De bekende burgerlike neutraliteit dezer vereniging kwam sterk naar voren en ten slotte verklaarde dan ook een twede bestuurslid, Slinger, dat LNS in hoofdzaak steunt op het aangename. Hoewel de vergadering algemeen van oordeel was, dat leden van de Fed. geen lid kunnen zijn van verenigingen als LNS, is in verband met de andere prov. distrikten besloten de eindbeslissing hiervan over te laten aan het Fed.bestuur. Wegens staken der stemmen is het ontwerp-reglement nog niet aangenomen en zal dus in de eerstvolgende vergadering nogmaals behandeld worden. Het zwaartepunt is wel het stemrecht.
Het punt kontributie was gelukkiger. Het voorstel Beverwijk werd aangenomen. De afd.penningmeesters gelieven dus even te noteren: **5 sent per maand en per lid van**

1 Junie af. Stedelike of gewestelike distrikten betalen de halve kontributie.
De afd., welke de heffing ineens van 5 sent per lid nog niet voldaan hebben, worden verzocht dit zo spoedig mogelik te doen. Het adres van de penningmeester is:
kdo H. Schmidt, Halstraat 22 b., Zaandam.
Betreffende de propaganda werd besloten in Sept. te Alkmaar een krachtige aksie te beginnen. Stichting van een afd. is daar, gezien de omstandigheden in het noorden, beslist noodzakelik. Daar het wenselik is dat wij eigen prop.materiaal bezitten en daaraan veel werk is verbonden, werd hiervoor benoemd kdo Monnikendam. Ieder die dus iets missen kan zende dit aan: **kdo Monnikendam, Rigellestraat 99, Hilversum**. Er is veel nodig en spoedig ook.
De persdienst werkt, hoewel nog niet naar wens. Nog zijn er enkele afd. welke nog geen vertegenwoordiger benoemden. Ook ontvingen we nog maar van enkele vertegenwoordigers uitknipsels van geplaatste berichten. Alle gegevens omtrent de persdienst zende men aan 't **sekr. Assumburgstr. 18, Beverwijk.**
Op voorstel van de afd. Bussum en Hilversum werd besloten in Augustus een landdag in het Gooi te houden. Nadere mededelingen volgen. Behalve een flink aantal deelnemers zijn er ook enige gek.doj nodig voor het houden van korte redevoeringen. Wie kunnen wij noteren?

UIT DE AFDELINGEN

Zie ook „Agenda".

AFD. A'DAM III. „Tagiĝas en l'Oriento".
Sekr. Sumatrastr. 238 (Oost).

Mardon la 27an de Junio parolis por ni kdo Mulder pri sia vojaĝo al Svisio. La salono estis plenplena kaj kdo Mulder estis rekompencata per laŭta aplaŭdo pro la interesa kaj bela lekcio. Ni ĉiuj profitis de la „por ni" senpaga vojaĵo kiu estas ilustrita per poŝtkartoj, landkartoj, ktp. Sub la bona redaktado de nia kdo H. Mittendorf aperis la unua ekzemplero de nia monata klubgazeto. La unua gazeto bone aspektas. Ni ĉiam antaŭeniru por disvastigi nian belan lingvon.
Sekr. kdnio J. v. Wezel.

AFD. ANTWERPEN.
Sekr. Eschenstraat16.
Komenciĝis nova kurso kun 15 gepartoprenantoj sub la gvidado de kdo Molenaar, dum funkcias perfektiga kurso por la lernintoj de la antaŭa kurso sub gvidado de kdo Willekens.
Merksem (antaŭurbo de Antverpeno). Baldaŭ ekfunkcios tie-ĉi kurso sub la gvidado de kdo Schoen. Nova sekcio estas starigota.
Boom. Sub la gvidado de kdo Willekens funkcias vesperkurso kun 35 gelernantoj. La kurso okazas en la urba lernejo.

AFD. APELDOORN.
Sekr.: Arnhemscheweg 67.
Bedaŭrinde la kamaradoj el la najbaraj sekcioj estis malhelpataj; la inaŭguro de la standardo ne okazis la 25an de junio, kaj nun estis prokrastata ĝis la 2a de Julio. Intertempe oni povis jam vidi la belan, memfaritan flagon ĉe la jubilea kantado en la ĝardeno de la sekretariino, kdino Kramers, kiu festis sian 70an naskiĝtagon.
Onklo Vilhelmo ne ĉesas propagandi en la apeldorna ĵurnalo por partoprenado kaj kunvojaĝado al la Stokholma kongreso. Jam tri havas intencon kuniri. Kiu sekvos? M. G. K.

Nome de la Fed.-estraro ni aldonas ĉi tie koran gratulon, pro la okazinta 70 jara naskiĝtago de nia fervora kamaradino kiu ankoraŭ nun estas la centro de la sekcio, okupante la funkcion de sekretariino. Al multe da pli junaj el nia movado ŝi donas bonan sekvindan ekzemplon. Nia plej bona deziro estas, ke ĉiuj agadu kiel ŝi. Red. L E.

AFD. BUSSUM.
Sekr. Korte Godelindestr. 10.
La 16an de Majo finiĝis la kurso, kiu sukcesis pro la bona gvidado de kdo G. Vrees.
Je la lasta kursvespero, la gelernantoj dankis lin pro tio kaj donacis al li belan fontplumon. Gekamaradoj nun vi ankaŭ havas taskon. Daŭrigu vian lernadon, venu ĉiun semajnon al la konversacivespero, ĉar por efektivigi la belan ideon de Zamenhof, Esperanto ankaŭ bezonas vian laboron. Ĉar estas ankoraŭ multe da homoj kiuj ne komprenas la utilon de Esperanto. C. Pieters.

En la plej lasta klubkunveno la estraro ŝanĝiĝis jene:
Prezidanto: J. v. d. Heeg, Mecklenburglaan 70; dua-prez.: G. Vrees, Cereslaan 51; sekr.: A. Snijders, Korte Godelindestraat 10; dua-sekr.: H. Sibbing, Spijkerstraat 8; kasistino: kdino C. Pieters, Keizer Ottostraat 105.
Ankaŭ ni ricevis leteron de kdo W. Bürgemeister el Slovakujo, kiu venos ĉe ni kaj parolados pri siaj travivaĵoj **vendredvespere la sepan de Julio je la oka horo en la konstruaĵo „Voorwaarts", Brinklaan 44.**
Zorgu ke vi ĉeestu! A. Snijders, sekr.

AFD. ENSCHEDE. „Antaŭen".
Sekr.: Penninkstraat 14.
Woensdag 21 Junie kregen wij bezoek uit Tchecho-Slowakije, n.l. kdo Burgemeister. Wij lieten hem komen om voor onze groep te spreken. Hij vertelde over zijn reizen per fiets en per trein, over de Esperantobeweging in Zweden enz. Van de gelegenheid om vragen te stellen en gesprekken met hem te voeren werd een dankbaar gebruik gemaakt. Om de propaganda voor de nieuwe kursus te vergroten is onze afd. van plan om eind September een tentoonstelling te houden. *Woensdag 12 Julie vergadering in gebouw J.V.O., om 8 uur. Allen present!*

AFD. DEN HAAG. Sekr.: Fisherstraat 393.
En la kunveno, kiu okazis la 20an de Junio, oni akceptis la estrarproponon pri pli-altigo de la kotizo ĝis 15 cendoj. Samtempe la kotizo por senlaboruloj fariĝas po 5 cendoj en ĉiu semajno. Ĉi lastan proponon ankaŭ defendis la ĉeestantaj senlaboruloj, ĉar ili ne volas esti membroj de la sekcio senpage.
En la estraro okazis ŝanĝo. Kdo Kratz eksiĝis, kaj mi ankoraŭfoje dankas lin pro la laboro, kiun li dum 17 jaroj por nia sekcio faris. Lia anstataŭanto estas kdo Broekhuizen, kiu nun povos daŭrigi sian laboron en la distrikta propaganda komisiono.
Cetere mi petas ĉiujn membrojn viziti la konversaciajn kunvenojn, por ke ili povu kunporti la novan membroateston. Fine mi atentigas vin pro la fakto ke oni nur povas eksiĝi je la fino de jarkvarono. Pipulo.

AFD. ROTTERDAM II.
Sekr. Oostvoorneschestraat 11 a.
Per tio ni sciigas, ke nia estraro ŝanĝiĝis tiel, ke nun estas la prezidanto kdo S. Stierman, Meiendaal 150 kaj kasistino D. Luchtenburg, Westerbeekstraat 74.

AFD. WORMERVEER. „Kunigita per Esp."
Sekr.: Zandweg 119, Wormer.
Kunveno de 19a de Junio. Ĉeestis 11 membroj kaj 4 gastoj. La dua sekr. raportis pri la Jarkunveno. Sro. Bleier Vilmos la 4an de Oktobro prelegos por la sekcioj Wormerveer kaj Koog-Zaandijk. Propono „ĉesigi la kunlaboron al Distrikto Noord-Holland" post ioma diskutado estis akceptata, kontraŭvoĉis la dua-sekr.*) Je propono de la prez.ino, kdo Stam unuanime estis elektata kiel 1a sekr. Pro kotiz-ŝuldo ni eksigis gekdojn Groenestein. Post la paŭzo kdo v. 't Veer rakontis pri ekzilita ruso, batalinta kontraŭ Kerenski kaj Wrangel, sin trovanta nun en mizeraj cirkonstancoj kaj petas helpon.
Je la fino la gastoj anoncis sin kiel membro. La kunvenon de 26a de junio vizitis 9 gekdoj kaj gasto. Ni balotis pri 5 novuloj, kiuj ĉiuj estis akceptataj. Kdo Koomen intencas fondi sekcion en Assendelft.
Ni decidis inviti kdon S. Aarse por fari prelegon pri Svedio. Poste kdo Koomen raportis pri la konferenco en Alkmaar. Kdo Woud estis tre ofendita pro la sinteno de nia sekcio rilate la Distrikton. Montriĝis ke nia sekcio tro senpripense agis en tio. Ke paco baldaŭ regu inter ni kaj la distrikto!
Klaas Stam, sekr.

*) Ni devas averti, ke tiu decido ne valoras. Laŭregulare ĉiuj sekcioj en la distrikto apartenas al ĝi, sekve devas akcepti kaj plenumi ĉiujn distriktajn decidojn. Red. LE).

AFD. ZAANDAM. Estrarejo: Zuiddijk 362.
Nia ekskurso al Alkmaar.
Kamaradoj ni ĝoje povas informi vin ke ni, kvankam ne tiel multnombre, tamen faris bonan kaj belan vojaĝon per la vaporŝipo al Alkmaar por partopreni la konferencon de nia distrikto. Certe ĉi tiaj ekskursoj ne nur estas interesaj sed ankaŭ lernigaj, kaj pro tio ni bedaŭras, ke ne pli multe da kamaradoj kunvojaĝis. La kdinoj pli bone komprenis la utilecon.
Ni ricevis bonkoran inviton de niaj Tuindorpaj gesamideanoj por viziti ilinan konversacikunvenon kaj ni akceptis ĉi-tion plenĝoje. Ni do nun informas niajn gemembrojn, ke ni biciklos al Tuindorp venontan Lundovesperon la 10an de Julio je la 7a kaj duono de la estrarejo Zuiddijk 362. Ni nun esperas ke ĉiuj ĉeestos kaj precipe niaj kamaradinoj ree venos. Zorgu ke verda flageto kun stelo estas sur la biciklo.

ADRESVERANDERING.
De sekr. van afd. A'dam VI, kdo W. Wessels, is verhuisd naar J. P. Heyestraat 87 (W.).

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen". Ieder bezoeke de vergaderingen

Amsterdam (Distr.) 8 Julie nachtwandeling in 't Gooi. Vertrek van W.P. per Gooise tram om 24 uur. Van Diemen 0.15 uur. (Zie vorig L E pag. 97).

Amsterdam V. (La Grupo Zamenhofa). Elke dinsdagav. bijeenkomst in „Propra Domo", Hudsonstraat 127.

Antwerpen (Distr. België). 9 Julie, 10 u. v.m., distriktsverg. voor alle belgiese afdn., in het 8-urenhuis, Carnotstr. 112, Antwerpen.

Brussel. 9 Julie afd.-vergadering om 19.30 u.

Enschede. 12 Julie 8 uur verg. in J.V.O.

Den Haag (Distr.) 16 Julie morgenwandeling n.h. Rijswijkse Bos, om 9 uur v. Vaillantplein.

Den Haag II. Elke dinsdagav. 8 uur samenkomen voor het Vredespaleis.

Den Haag IV. Elke donderdagav. 8 uur konversatie in kafee Metz, Calandplein 20.

Haarlem. Elke dinsdagav. 8 uur bijeenkomen „Centrale" (Zie afd. ber.)

Hillegersberg (R'dam VI). Klubavond Woensdags van 8-10 uur in „Nia Domo", v. d. Veldelaan 20.

Hilversum. Konversatie en kursus elke Woensdagavond 8 uur, Leeuwenhoekstr. 140.

Rotterdam (Distr. Zuid-Holland). 8 Julie Weekeindekskursie. Verzamelen om 4.45 u. bij Fop Smit, Boompjes. (Zie bericht in vorig LE pag. 97).

Rotterdam II. Elke dingsdagav. bijeenkomst van 8-10 u. i. h. Jagershuis, Weimansweg 70.

Rotterdam III. Klubavond Maandags in 't NASB-gebouw, Nanningstraat 13.

Rotterdam V. Elke Dinsdagavond klubavond 8 uur in „Spoorzicht", Hilledwarsstraat 2 b. Kunveno Merkredvespere 8-10 en salono de „Nia Domo", Van der Veldelaan 20.

Scheveningen. Maandags klubav. 8 u. v. Egmondstr. 130.

Zaandam. 10 Julie 7.30 uur vanaf Zuiddijk 362 per fiets naar het Tuindorp.

Zwolle. Elke Donderdagavond om 8 uur bijeenkomst in Palvu.